

Een toekomstbestendig Grevelingenmeer

De koers voor het Grevelingenmeer is bepaald. Vanuit de samenwerking (in de) Zuidwestelijke Delta is de integrale voorkeursstrategie¹ herijkt op 28 mei 2026. Het belang van Getij Grevelingen en het gezamenlijke commitment is al vele jaren de koers en hiermee opnieuw bekrachtigd voor de periode tot aan 2050. De aanleg van een nieuw doorlaatmiddel in de noordzijde van de Brouwersdam is breed gedragen én noodzakelijk voor de afgesproken lijn voor de Zuidwestelijke Delta.

De situatie in het Grevelingenmeer vraagt om snelle uitvoering. De beperkte wateruitwisseling blijft leiden tot zuurstofloosheid en aantasting van de ecologische kwaliteit van dit beschermde Natura 2000-gebied. Eerdere maatregelen hebben verbetering gebracht, maar bieden geen structurele oplossing. Zonder terugkeer van het getij, kan het Grevelingenmeer zich niet duurzaam herstellen en blijven de waterkwaliteit, natuurwaarden en ontwikkelmogelijkheden van het gebied onder grote druk staan. Door het aanleggen van een robuuste verbinding tussen de verschillende waterlichamen ontstaat dynamiek en nieuw leefgebied voor vis, schaal en schelpdieren, Natura 2000-soorten en habitattypen.

Het is noodzakelijk dat het Rijk, samen met de regio, nu de stap zet van strategie naar realisatie. Verder uitstel vergroot de ecologische schade, maakt toekomstig herstel complexer en zet de uitvoerbaarheid van vastgestelde natuur- en waterkwaliteitsdoelen verder onder druk. De provincie Zuid-Holland roept, samen met provincie Noord-Brabant, Waterschap Hollandse Delta en Waterschap Brabantse Delta, het Rijk daarom op om recht te doen aan de gezamenlijk vastgestelde voorkeursstrategie.

Zoetwaterbeschikbaarheid

De keuze voor het zoet maken en houden van het Grevelingenmeer zou structureel om extra zoetwater vanuit het hoofdwatersysteem (Hollands Diep/Haringvliet-systeem) vragen, terwijl de beschikbaarheid daarvan juist steeds meer onder druk staat. Dit raakt niet alleen het gebied zelf, maar heeft ook merkbare effecten elders. Een integrale afweging boven regionale schaal is daarom noodzakelijk. Daarbij is ook van belang dat een zoet Grevelingenmeer niet automatisch leidt tot een betere waterkwaliteit.

- 1. Voorkom een nieuwe, structurele zoetwatervraag.** De vraag naar zoetwater in Nederland neemt toe terwijl klimaatverandering de beschikbaarheid verder onder druk zet (zie ook de extreem lage rivierafvoeren van afgelopen zomer). Het toevoegen van het Grevelingenmeer als grote zoetwatervrager staat daarmee haaks op de lijn om de zoetwatervraag te beperken en ons aan te passen aan de beschikbare hoeveelheid water.
- 2. Neem de systeemwaarde van zoetwater mee in de afweging.** Met name in droge zomers en najaars is de aanvoer van zoetwater beperkt. Het beschikbare rivierwater is dan ook nodig voor andere functies binnen het nationale watersysteem. Zoet houden van het Grevelingenmeer vraagt juist in deze perioden extra water en kan daarmee gevolgen hebben die verder reiken dan het gebied zelf.
- 3. Zet breder in op opslag, buffering en alternatieven.** De zoetwateropgave vraagt om een bredere aanpak dan het creëren van een groot zoetwaterbekken. Opslag in bassins, de bodem en andere vormen van buffering (zoals sponswerking) zijn bewezen opties in de 'Zeeuwse proeftuin zoet water'. Deze vormt al jaren onderdeel van de voorkeursstrategie zoet water Zuidwestelijke Delta. Het zuinig watergebruik zorgt voor betere weerbaarheid tegen droogte. Met deze maatregelen wordt ook de regionale zoetwaterbeschikbaarheid vergroot, zonder een structureel beroep te doen op steeds schaarser wordend rivierwater. Daarnaast kunnen alternatieven, zoals de rioolwaterzuivering van Schouwen-Duivenland (Living Lab), worden ingezet om te onderzoeken hoe gezuiverd rioolwater beter kan worden ingezet.
- 4. Zoet betekent niet automatisch een gezond watersysteem.** Een zoet Grevelingenmeer brengt andere waterkwaliteitsrisico's met zich mee, waaronder het risico op blauwalgbloei door de combinatie van nutriënten, stilstaand water en hoge zomertemperaturen. De ervaringen in het Volkerak-Zoommeer laten zien dat onder dergelijke omstandigheden een verhoogd risico op blauwalgoverlast ontstaat, waardoor ook voor de Grevelingen rekening moet worden gehouden met vergelijkbare effecten. Doorspoeling kan bijdragen aan het beperken van blauwalg maar biedt géén structurele oplossing. Een eerdere studie concludeerde, voor het Volkerak-Zoommeer, dat alleen een zout systeem deze problematiek duurzaam kan aanpakken. Voor de Grevelingen zou de benodigde watervraag om door te spoelen, door het tweemaal grotere watervolume, aanzienlijk groter zijn.

¹ [Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke delta](#)

Het zoutwatersysteem

De Grevelingen kent bijzondere natuurwaarden die nauw verbonden zijn met het huidige zoute watersysteem. De ecologische problemen vragen om verbetering van de waterkwaliteit en -dynamiek, maar vormen niet een reden om het zoute karakter van het meer los te laten.

1. **Zet in op behoud en herstel van het zoute ecosysteem.** De Grevelingen is het grootste zoutwatermeer van Europa. De ecologische problemen worden met name veroorzaakt door het gebrek aan dynamiek en doorstroming, waardoor vooral in de diepere delen problemen met de waterkwaliteit ontstaan. De jarenlange beleidslijn van Getij Grevelingen is juist gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit door meer dynamiek in het systeem te brengen. De aandacht moet liggen op het herstellen van het bestaande zoute ecosysteem.
2. **Bescherm bestaande Natura 2000-waarden.** De Grevelingen is aangewezen als Natura 2000-gebied en valt onder zowel de Vogelrichtlijn als de Habitatrichtlijn. Het gebied is onder meer van grote betekenis voor kustbroedvogels en visetende watervogels (waaronder zichtjagers die veel belang hebben bij helder water). Een fundamentele verandering van zout naar zoet heeft grote gevolgen voor deze bestaande en beschermde natuurwaarden. Dit vraagt om een zorgvuldige ecologische beoordeling.
3. **Weeg ook bestaande recreatieve en economische waarden mee.** Het heldere, zoute water en het bijzondere karakter van de Grevelingen zijn nauw verbonden met recreatie, watersport en duiksport. Deze functies hebben zich gedurende tientallen jaren rond het huidige watersysteem ontwikkeld en zijn van betekenis voor de regionale economie.

De kosten

De bedragen die nu voor zowel een zoete als een zoute Grevelingen worden genoemd, zijn niet met elkaar te vergelijken. De varianten bevinden zich in verschillende fases van onderzoek en uitwerking. Bovendien gaat een zorgvuldige vergelijking verder dan alleen de initiële investeringskosten. De financiële consequenties van de toekomstvarianten voor de Grevelingen moeten op een gelijkwaardige en integrale manier worden beoordeeld.

1. **De kosten zijn niet één-op-één te vergelijken.** De zoetvariant komt voort uit een recente eerste verkenning, terwijl aan Getij Grevelingen jarenlang onderzoek, ontwerp en uitwerking vooraf is gegaan. De huidige kostenramingen kennen daardoor een verschillend detailniveau en kunnen niet één-op-één worden vergeleken.
2. **Kijk naar de totale kosten over de gehele levensduur.** Een eerlijke vergelijking vraagt niet alleen om inzicht in de investeringskosten. Ook structurele kosten voor beheer en onderhoud, energiegebruik, waterkwaliteit en natuurmaatregelen moeten worden meegenomen in de totale kosten. Het zoet maken én zoet houden van de Grevelingen vraagt blijvende maatregelen. De zoetvariant voorziet onder meer in een zoutvang met pompinstallatie en een aangepaste wateraanvoer. Ook de langjarige kosten moeten volwaardig onderdeel zijn van de vergelijking met een zoute Grevelingen.

Wij vragen het volgende aan het Rijk

- Houd vast aan een zout Grevelingenmeer en bouw voort op de ingezette koers van Getij Grevelingen.
- Zorg voor voldoende financiële dekking om de waterkwaliteit en ecologie structureel te verbeteren voor meer dynamiek en doorstroming.
- Maak voortgang en voorkom verdere vertraging, zodat natuurherstel en verbetering van de waterkwaliteit daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd.
- Zie af van een eventuele zoete route en zet de beschikbare middelen en capaciteit in op het toekomstbestendig maken van de zoute Grevelingen.